

השבת של רבי נחמן מברסלב

כל מה שמתגדל ומתפאר שם הצדיק יותר מתגדל ומתפאר שם השם יתברך ביותר. (קל"מ ב, סז)

טוב להגיד ולשיר **נ נח נחמ נחמן מאומן** לזכות לכל הישועות

שבת האזינו

¶ ... כי שם ה' אקרא ... (לב,ג)

כל הצדיקים לא זכו למדרגתם בשלמות, כי אם על ידי התבודדות ותפלות, שהרבו להתחנן לפני השם יתברך שיזכו לקיים את התורה, כי עיקר הכנעת הסטרא אחרא בשלמות הוא רק על ידי זה, כי מתורה בפני עצמה יש לפעמים יניקה להסטרא אחרא, חס ושלום, שמכניס בדעתו ללמד שלא לשמה, חס ושלום; וכן מתפלה בפני עצמה תוכל הסטרא אחרא להתאחז, שמכניס בדעתו להתפלל לצורך גופו לבד. אבל כשנכלל תורה ותפלה יחד, וכל תפלתו הוא רק שיקים את התורה, וכן כל למודו את התורה כדי שידע לעשות מהתורה תפלה, כדי שיוזכה לשמר ולעשות ולקיים, ואז נכלל התורה והתפלה יחד בתכלית היחוד, ואז יתפרדו כל פעלי און ואין להסטרא אחרא שום יניקה, אדרבא הרע נתהפך גם כן לטוב.

וזה "האזינו השמים ואדברה וכו' יערף כמטר לקחי וכו'". שבדאי יכנסו דברי באזינים. וכעין שפרש רש"י שם לעניינו והטעם 'כי שם ה' אקרא', כי אקרא ואתפלל בשם ה' ואעשה מהתורות תפלות ועל ידי זה בודאי יערף כמטר לקחי תיזל כטל שיתקיימו ויכנסו דברי בלביכם כמטר וכטל. ותזכו לקיים את התורה, כי עיקר קיום התורה הוא על ידי זה שעושין מתורות תפלות וכנ"ל, כי כל שירת האזינו נאמרה כדי לזכות באחרית הימים לקיים את התורה, כמו שכתוב שם בעניין: ואנכי הסתר אסתיר פני וכו' וענתה השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו. כי שירת האזינו זה בחינת תפלה, שהוא בחינת שירה וזמרה, בחינת עשרה מיני נגינה שבהם יסד זוד המלך עליו השלום ספר תהלים, היינו שעל ידי השירה הזאת כלל משה רבנו עליו השלום את כל התורה בתוך בחינת שירה, שהיא בחינת תפלה. ועל ידי זה האיר בנו הארה הזאת לזכות ולעשות מהתורות תפלות, שעל ידי זה עיקר קיום התורה באחרית הימים, בחינת וענתה השירה הזאת וכו', כי לא תשכח מפי זרעו וכו' וכנ"ל: (הלכות ראש חדש - הלכה ה, לא לפי אוצר היראה - התבודדות, אות יז)

¶ ... עם נבל ולא חכם ... (לב,ו)

... אמר רבנו ז"ל שכל זמן שנשאר להאדם שום שכל עצמו אינו מקרב כלל, כמבאר על פסוק (דברים לב): "עם נבל ולא חכם" — עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו (בסימן קכג - לקוטי מוהר"ן חלק א). שעיקר קבלת התורה היה רק על ידי זה, על ידי שסלקו את חכמתם לגמרי, כי אם היו מעמידים על חכמתם ושקלם לא היו יכולים לקבל את התורה.

כי כל השכל של כל העולם, אפילו של היראים והכשרים, כל זמן שלא זכו לשבר תאוות לבם לגמרי לגמרי, כמו עור המעבד ממש בלי שום שמץ ריח בעלמא, עדיין אין להם שום שכל כלל וכל שכלם הוא רק בבחינת המדמה שהוא כח הגוף כח הבהמיות מאחר שלא פשטו את גופם עדיין לגמרי מבהמיות. וגם המדמה שלהם אינו מברר עדיין לגמרי, על כן עיקר תקונם להתקרב לה' יתברך הוא על ידי אמונת חכמים, בחינת (שמות יז) ויאמינו בה' ובמשה עבדו, דהיינו להתקרב לצדיקים אמתיים ולהאמין בהם ולבטל דעתו נגדם לגמרי כאלו אין לו שום שכל כלל. (הלכות תפלין - הלכה ה, אות לה)

¶ ... וכפר אדמתו עמו ... (לב,ז)

על ידי קדשת ארץ ישראל וזכין לסליחות עונות, בחינת "וכפר אדמתו עמו" - 'אדמתו' דייקא שעל ידי אדמתו בחינת ארץ ישראל אדמת קדש על ידי זה נתכפר עמו, כי על ידי זה מעוררין רחמי ה' יתברך שישתכל לדון כל אחד ברחמיו לפי מקומו, שיזכור כי אדמה ועפר אנחנו שירדנו למקום מגשם כל כך. (הלכות ערב - הלכה ה', אות לו)

עצות ותפילות

(עצות המבוררות - סוכות, א-ב)

על ידי קיום מצוות סכה כראוי, וזכים לדעת גדולה מאד, שדעת זו היא בבחינת "רוח הקדש", שפע אלקי". וכדי לזכות לדעת זו, צריך לתקן את שבעת הנקבים המצויים בראש האדם. היינו העיניים, האזניים, האף והפה, כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק א' (סימן כ"א) בתורה "עתיקא טמיר וסתים", כיצד לתקן את צנורות המוח האלו. וצריך לדעת שתכלית העבודה של כל אדם בעולם שעוסק ביראת השם וקיום התורה, הוא שיוזכה ל"שפע אלקי", רוח הקודש ודעת גדול הנזכר למעלה. שהם עיקר שעשועי עולם הבא. היינו עיקר תענוג עולם הבא של כל אדם, יהיה השגת הדעת כמבאר. וכפי שמקיימים מצוות סכה כראוי, וכפי שזוכים לזכך את הצנורות הנזכרים, כך זוכים לשפע האלקי, לדעת הגדולה, שזה כאמור עיקר שעשועי עולם הבא.

על ידי קיום מצוות סכה כראוי, וזכים ללב זך ונקי, ועל ידי זה, זוכים לדבר ולפרש לפני השם יתברך כל המצוי בלב. דבורים אלו ששחים לפני השם יתברך, הם בבחינת רוח הקודש.

... וזכני ברחמיך הגדולים ובחסדיך המרבים, לקיים מצוות סכה כראוי, בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותר"י מצוות התלויות בה, בשמחה ובטוב לבב ובכוונה שלמה כראוי. וזוכה שימשך עלינו על-ידי מצוות ישיבת סכה, כל השבעת עניי כבוד שהקיפו את ישראל במדבר, ופר"ס עלינו סכת שלומך. וזוכה להשיג השגת המקיפים הקדושים השגת רוח הקודש, על-ידי מצוות סכה כראוי בקדשה ובטהרה ובשמחה, ועל-ידי-זה תגן עלינו ובעדנו ותצילנו מכל אויב ואורב ומכל מיני שונאים, שיש לנו בגשמיות ורוחניות, והסר שטן מלפנינו ומאחרינו ובצל כנפיך תסתינו (לקוטי תפילות א' - מתוך תפילה כא):

מכתב

(ספר אבי הנחל א' - מכתב קי"ט)

"כל העניין שלי הוא רק תפילה".

מחמד עיני, החודר בלהב אש אל עמק ים החכמה של הבעל תפלה, המעלה מים המינות והכפירה אל האמונה העליונה. ה' יוליכך אל נקדת האמת, ורגליך יתחזקו, ילכו ולא יעפו, ירוצו אל הצדיק האמת שיוכל לתקן הכל.

שוש תשיש בחלקך הטוב שזכית למה שזכית, שהאמת מתנוצץ קצת בדעתך ומחשבותיך משתוקקים להתדבק אל הבעל-תפלה, ואתה בכלל הקבוץ הקדוש ונצלת מלהיות בכלל המתנגדים עליו. ותהלה לאל, יש לך רצונות וכסופים טובים וחזקים מאד, ואתה פועל בהם הרבה לטובת עסקי הצדיק האמת שהוא שרש כל הצדיקים האמתיים יחידי הדורות ועולה על כלם, שגלה נפלאות חדשות שלא נשמעו מעולם, שעל-ידם נמשך קיום התורה ונתגלה אלקותו יתברך לכל באי עולם בכל דור.

המעשיות הנוראות - הגם כי אין לנו שום השגה ושום התנוצצות הדעת בהם, אף-על-פי כן מובן וגלוי לעין הכל בחוש ממש כי כלם דברים נפלאים ונוראים מאד. פקח עיניך ולבך היטב והבט בהם בעין האמת ובתמימות להבין מחמדי אוצרותיו הגנוזים בהם שהם כל תקוותו וקיומו לנצח.

והנה הבעל תפלה שהיה עוסק תמיד בתפלות ושירות ותשבחות לה' יתברך היה יושב חוץ לישוב, רק שהיה רגיל לכנס לישוב בשביל לפתות בני-אדם לעבודת ה' יתברך לילך בדרכו, ומי שנתרצה עמו הוליכו תכף חוץ לישוב, כי ר"ב ישוב העולם הם רחוקים מאד

מהתכלית האמת ונמשכים אחר הבלי עולם ותענוגיו ותאוותיו. וכל הנהגותיו של הבעל תפלה ואנשיו היה להפוך ממנהג ישוב העולם, ועל-כן היה מכרח הבעל תפלה עם אנשיו לישב חוץ לישוב. והבעל-תפלה היה עוסק בעניין זה תמיד והיה מקרב בכל פעם אנשים ומוציאם מן הישוב, עד שנעשה רשם בעולם והתחיל הדבר להתפרסם, כי פתאם נמלטו איזה אנשים מן המדינה ולא נודע איש, וכן נזדמן שפתאום נאבד אצל אחד בנו וכיוצא בו, ולא נודע איפה הם, והיו בני הישוב אורבים על הבעל-תפלה לתפסו. וזה מחמת שנתבלבל העולם ונתעו בדעות משבשות שלהם כל-כך, עד שמי שהוא מקרב אל התכלית האמת ומדבר כנגד סברותיהם המטעות ועוסק לקרב בני-אדם לעבודת ה' יתברך, מתעוררים עליו כנגדו בשנאה ומלחמה גדולה ואורבים עליו ללכדו ולתפסו, על-כן צריך להתנהג בזה בחכמה גדולה.

ר"ב בני הישוב להוטים כל-כך אחר הממון ומשקעים בזה ביותר עד שכל המעלה והחשיבות אצלם רק כפי הממון, ומי שיש לו רק ממון מעט, ובפרט מי שהוא עני לגמרי אינו כלל בגדר אדם, כפי שטות דעתם, ונחשב ביניהם רק כמו חיה ועוף. וכן מי שיש לו ממון הרבה הוא בעיניהם כמו למעלה מגדר האדם, רק בבחינת כוכב או מזל או מלאך, עד שיש שיש להם כל-כך ממון הרבה ביותר עד שנחשבים אצלם כמעט כמו אלקות גמור ועבודה זרה, חס ושולים. וכל-כך נכנסו בני העולם בשטות וטעות הזה של ממון, עד שהעניים וחסרי הממון נפלו בעיני עצמם ובדעתם כל-כך נגד העשירים ובעלי הממון, עד שכמעט שמקריבים עצמן לקרבן אליהם, מחמת ההתבטלות שיש להם בפני רבוי הממון שלהם. ובאמת לא כן הוא, כי גם העני בכלל בני-אדם יחשב כמו העשיר. וגם העשירים הם רק בני-אדם, וכמו חציר ימלו. ואין מלויין לאדם לא כסף ולא זהב וכו'.

הצדיק האמת שהוא הבעל תפלה, יש לו מאכלים כאלו שכשזוכים לאכל ולטעם מאלו המאכלים, משליכים תכף תאוות ממון ומרגישים גדל הסרחון של ממון שהוא מסריח כצואה ממש, עד שמתביישים מאד עם הממון והממון הוא הבושה הגדולה מכל הבושות וכל מי שיש לו יותר ממון הוא מתבייש ביותר. וגם הקטנים במעלה וחסרי הממון מתביישים בעצמם גם-כן על שהיו קטנים כל-כך בעיני עצמם מחמת חסרון הממון, כי עתה נתגלה להם שאדברא הממון הוא עיקר הבושה. ועל-כן העשירים מתביישים עוד ביותר וטומנים עצמם במחלות עפר מגדל הבושה שמתביישים אחד מחברו עד שאינם יכולים להרים פניהם כלל מפני הבושה. כי מאכלים אלו של הבעל תפלה יש להם סגלה זו שעל-ידם ממאסין בממון בתכלית המאוס ומשליכים אלילי כספם ואלילי זהבם, כמו שיהיה לעתיד!

הקשור בנפשך תמיד באהבה אמיתית, ומתפלל בעד שלומך ובריאות גופך ונפשך לארך ימים.

ישראל בער, המרגל ומפתה אל התכלית האמת

הסכים: והנה אחר שבועות היה דעתי מבלבלת מאד ולא ידעתי מה לעשות איך אזכה למצא אפן ותחבולה להעמיד הדפוס, כי היו המניעות רבות ועצומות מאד מאד מכל הצדדים וגם מניעת הממון כי היו צריכין עדיין סך רב, ובידי לא היה אפילו זוז כל שהוא והיה בדעתי לנסע על המדינה ונמנעתי הרבה מחמת כמה טעמים, ולבי הלך אנה ואנה כמה וכמה שבועות אחר חג השבועות אם לנסע או לחלד:

הנה סמוך לערב ראש חדש נמנחם אב נסעתי מביתי לאומאן, והייתי שם על ערב ראש חדש אב, ומשם נסעתי לניקולאבי לדבר עם רבי ליב אודות הדפוס כנזכר לעיל ובנסיעה זאת לא לקחתי עמי את רבי יהודה אליעזר נרו יאיר, כי לא היה בדעתי אז בעת שיצאתי מביתי, לנסע לארץ ישראל מניקולאבי אך בבואי לאומאן שמעתי שם שידידנו הותיק מורנו הרב שמעון נרו יאיר הוא כבר באדעס לנסע משם לארץ ישראל, ויש סברא שרבי נפתלי נרו יאיר חברי יסע עמו יחד ואני ידעתי מכבר שרבי נפתלי נרו יאיר יש לו כסופין גדולים לארץ ישראל זה זמן רב ותכף ששמעתי זאת

הנה סמוך לערב ראש חדש נמנחם אב נסעתי מביתי לאומאן, והייתי שם על ערב ראש חדש אב, ומשם נסעתי לניקולאבי לדבר עם רבי ליב אודות הדפוס כנזכר לעיל ובנסיעה זאת לא לקחתי עמי את רבי יהודה אליעזר נרו יאיר, כי לא היה בדעתי אז בעת שיצאתי מביתי, לנסע לארץ ישראל מניקולאבי אך בבואי לאומאן שמעתי שם שידידנו הותיק מורנו הרב שמעון נרו יאיר הוא כבר באדעס לנסע משם לארץ ישראל, ויש סברא שרבי נפתלי נרו יאיר חברי יסע עמו יחד ואני ידעתי מכבר שרבי נפתלי נרו יאיר יש לו כסופין גדולים לארץ ישראל זה זמן רב ותכף ששמעתי זאת

נתלהב לבי לארץ ישראל, והתחלתי לחשב מחשבות אולי אזכה לנסע עם רבי שמעון הנזכר לעיל יחד לארץ ישראל ונסעתי מאומאן לניקולאבי דרך טיראוויצע ובאתי על שבת חזון לקהלת קדש באפאליע ושם נתקרבו אלי בני הנעורים חדשים, ונתעוררו להשם יתברך בהתעוררות גדול כדרך אנשי-שולמו הנקראים על שם רבנו זכרוננו לברכה משם נסעתי לניקולאבי ובאתי לשם על שבת נחמו, ודברתי עם רבי ליב אודות הדפוס ולא פעלתי אצלו כלום, גם לי בעצמי לא נתן כי אם סך מועט ונסעתי משם לאדעס וחשבתי מחשבות בכל הדרך אולי אזכה לנסע מאדעס לארץ ישראל אבל היו לי על-זה כמה מניעות בדעתי, ומניעות מחמת ממון וביום ד' היה חמשה עשר באב ואז נכנסתי לאדעס ובאותו היום קדם שנכנסתי לאדעס בא אלי שמחה גדולה ושמחתי מאד, וכל שמחתי היה כי היה נראה לדעתי שמכאן אסע לארץ ישראל אבל הייתי כמתנבא ואינו יודע מה מתנבא, כי האמת שעל ידי נסיעה זאת לאדעס זכיתי לבוא לארץ ישראל אחר כך, אבל לא אז באותו העת.

ונכנסתי לאדעס ביום רביעי הנזכר לעיל לעת ערב ובכל אותו היום לא נודע עדיין לר' שמעון שבאתי עד הלילה ובא אצלי והיה בינינו שמחה גדולה לגדל אהבתנו העצומה מאד ביום חמישי בבקר בעת שהתפללתי בא אלי רבי שמעון ודבר עמי אחר גמר תפלת שמונה-עשרה, בעוד שהייתי מעטף בטלית ותפליו, והתחיל לספר לי שבקל אוכל עכשיו לנסע עמו יחד לארץ ישראל ויודיע לי הדרך איך לקח הבילעט וכל עניין הנסיעה והיה לי חשק גדול לנסע אך רבו המניעות במחי, וגם לא היה בידי כי אם סך מועט על הוצאות בערך מאה רובל סוג והשבתי לו שאני צריך לישב עצמי בזה, אבל לא היה הזמן מספיק להתישב הרבה כי אמר שהספינה תלך בסמוך אחר שבת וצריכין להתחיל להתעסק בעניין הבילעט תכף אף על פי כן בקשתי אותו שילך לביתו ואחר גמר התפלה אתישב איזה שעה על כל פנים ואשיב לו תשובה והלך רבי שמעון ואני גמרתי התפלה ודעתי הלך אנה ואנה ולא יכלתי לשית עצה לנפשי, אחר כך נגמר בדעתי לנסע לארץ ישראל ואחר כך היה אצלי רבי שמעון והודעתי לו דעתי, ובאותו היום שלחתי העגלה שהיתה עמי עם האיש רבי ליבל מטיראוויצע שהיה עמי שיחזר לביתו, וביום חמישי נתתי שני קרבליך אדרוף [דמי קדימה] להסרסור שיקבל לי הבילעט, ונתעכבתי שם על שבת:

שיחות

והתפללתי, אמרתי: המחשבה שלי, זה דבר רציני? אמרתי: אני אעשה זה ונראה מה שיהיה נעשה מזה. עשיתי כזה, נכנסתי מבית הכנסת לחדר שלי, ופתחתי את הארון, כמו שאמרו לי, ונתתי ידי על איזה ספר והוצאתי אותו ופתחתי אותו והיה שמה הפתק הזה אני ראיתי רק חתיכת נייר. אני לא שמת לב לזה, ראיתי חתיכת נייר.

על כל פנים, אחר כך, ראיתי שיש שורות כתובות, התחלתי לקרוא, וראיתי מה שכתוב: "תלמידי היקר", "נהנתי מאד מעבודתך" - זה העצבות, השיברון לב שהיה לי על העבירה שלא עשיתי תענית בשבעה עשר בתמוז. "נהנתי מאד מעבודתך". וסימן אחרי כל הפתק, החתימה "נ' נח" ו"סמן י"ז בתמוז יאמרו שאיך מתענה". יאמרו? זה משמע שהפתק נכתב עוד לפני שבעה עשר בתמוז, הוא אומר לי "סמן י"ז בתמוז יאמרו שאיך מתענה".

על כל פנים, אני קראתי, וכמו שהייתי מקודם בעצבות, קיבלתי שמחה מזה הפתק, שמחה שלא מעולם הזה. העצבות לא עולה שום ערך נגד השמחה. התחלתי לרקוד בחדר שלי, ובישיבה אמרו: הו! המשוגע נעשה שמח, הוא נעשה שמח אבל הוא מרקד. כולם נכנסו לחדר שלי וראו דבר כזה ואני מרקד אני לא שואל אותם, אני מרקד ושמת. נתבטלו, הוציאו אותי מהחדר ועמדו בעיגול, ואני הייתי באמצע ורקדתי כמה שעות בלילה, ונעשו עייפים הם עמדו זמן רב ונעשו עייפים. הם אמרו: הוא לא התעייף, הוא יעייף אותנו. אין להם כוח יותר, הם הלכו ואני רקדתי לבד.

שבת שלום והג שמח

